

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt VIII. Quid sit, Lex iusto non est posita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

tinebamur, ita ut seruiamus in nouitate spiritus, & nō in vetustate literæ, si Lex bona est? Quoniam Lex litera est eis qui nō eam implent per spiritum charitatis: quò pertinet testamentum nouum. Itaque mortui peccato, liberantur à litera; qua detinentur rei, qui non implent quod scriptū est. Lex enim quid aliud quam sola litera est eis qui eam legere nouerunt, & implere non possunt? Hactenus Augustinus. In eundem que confluunt sensum & ea quæ à diuo Chrysostomo scribuntur serm. 12. in epistolam ad Romanos, ad illud: Non estis sub Lege, sed sub gratia. Non enim (inquit) est vobis litera condemnans, hoc est, lex vetus; sed spiritus adiuuans. Et rursus antea: Mortui ei in qua detinebamur, quasi dicat: vinculum illud in quo detinebamur, emortuum est, & corruptum: ita, ut id quod detinebat, peccatum scilicet, iam nihil habeat quo nos contineat. Interim tamen, inquit, videndum ne decidas, neque pigrescas. Solutus quippe ad hoc es, ut iterū seruias: licet non huiusmodi seruitute qua prius; sed in nouitate spiritus. Hæc diuus Chrysostomus.

CAPVT VIII.

Quid sit, Lex iusto non est posita.

AIT sanè alio in loco beatus Apostolus, Legem positam esse non iusto, sed iniustis, & non subditis, impiis, & peccatoribus. quod qui sic accipiendū esse putant, ut nihil ad eos qui iusti sunt, pertinere Legem arbitrentur; dicant quid sibi ergo in Epistola ad Romanos velit quod idem ait: Non auditores Legis iusti sunt apud Deum, sed factores Legis iustificabuntur. Siue intelligas quia iustificabuntur, ut sint factores; siue, quemadmodum aliquando hoc iustificandi verbum in sacris literis vsurpatur, iustificabuntur; id est,

Rom. 2.

est, iusti declarabuntur, iusti pronuntiabuntur? Nisi
 verò ad examen discussionemque iudicij supremi re-
 uocaretur, quàm studiosè quisque Legem obseruarit,
 magnamque id in illo die fiduciam faceret, bene sibi
 conscium esse, libenterque diuinis præceptis paruiffe;
 non hæc eodè loco Apostolus adiunxisset: Cùm enim
 gentes quæ legem non habent, naturaliter ea quæ Le-
 gis sunt faciunt; eiusmodi legem non habentes, ipsi si-
 bi sunt lex: qui ostendunt opus legis scriptum in cor-
 dibus suis, testimonium reddente illis consciëntia ipso-
 rum, & inter se inuicem cogitationibus accusantibus,
 aut etiam defendentibus, in die cùm iudicabit Deus
 occulta hominum, secundùm Euangelium meum,
 per Iesum Christum. Denique eo ipso capite, cùm
 Gentilem ad Christum fide conuersum, confert cum
 Judæo circūciso, cur huic illum anteponeat? quidnam
 esse dicit, per quod hic sit illius comparatione dam-
 nandus? Circūcisio quidem prodest, inquit, si Legem
 obserues: si autem præuicator Legis sis, circumcisio
 tua præputium facta est. Si igitur præputiū, Legis iu-
 stitias custodiat; nonne præputium illius in circumci-
 sionem reputabitur? & iudicabit id quod ex natura est
 præputium, Legem cōsummans, te qui per literam &
 circumcisionem præuicator Legis es? Non igitur ob
 id dumtaxat quia credat, sed quia Legē obseruet: nec
 quòd eā, vel ex parte impleat; sed quia consummet,
 circumcisum legis suæ violatorem præputiatus Chri-
 stianus iudicabit. Quin aliàs quoque, cùm animad-
 uerteret perperam ab indoctis posse accipi nonnulla à
 se dicta verbis superioribus, eorumque occasione in
 errorem eum incurrere, vt hos qui fide Christiana es-
 sent imbuti, non necesse habere crederent in Lege ob-
 seruanda & implenda studium suum, conatusque po-
 nere, eiusmodi hominibus de hac orationis suæ medi-
 cina prospexit: Legem ergo destruimus per fidē? Ab-

Ibidem.

Cap. 20. lib. De
spiritu & li-
bera.

fit, sed Legem statuimus. Fides enim (inquit Augusti-
nus) impetrat gratiam, qua Lex impleatur. Quod si ij
qui fide instructi sunt Christiana, iusti que per eam fi-
dem effecti, nulla amplius diuinæ Legis obligatione
constricti teneantur: nonne Lex per fidem destruitur,
& aufertur? At non destruius, inquit; sed statuimus.
Nimirum quia docebat Apostolus ad hoc iustificari
homines fide, ut in posteram parerent Legi: id quod
Legis solius auxilio sine fide fieri non poterat. Iustus
enim non ex Lege, sed ex fide vivit. Igitur ut liberum
arbitrium per gratiam non euertitur, sed constituitur
atque firmatur; propterea quod hoc gratia ipsa præ-
stet, ut liberè quod bonum est operemur; & sicut Au-
gustinus ait, sanet ipsa voluntatem, qua iustitia liberè
diligatur: ita per fidem Lex non destruitur, sed melius
etiam conseruatur atque stabilitur: eo quod fide sanati
homines, & ex peccati ægitudine, ac tabe longa re-
creati, iam ad implendam Legem recuperato spiritus
robore, conualescant. Qua profectò conseruandæ fir-
mandæque legis ratione, melior alia reperiri non po-
tuit: cum isto modo lex non sola cognitione in duro &
rebelli corde scripta, tanquam in lapide habeatur; sed
per amorem in scripta cordis, ceu carnis, ac sentienti-
bus tabulis, fidelissimè teneatur. Quamobrem Apo-
stolus ita est Corinthios epistola posteriore allocutus:
Epistola nostra vos estis, scripta in cordibus nostris,
quæ scitur & legitur ab omnibus hominibus: mani-
festati quod Epistola estis Christi, ministrata à nobis
& scripta non à ramento, sed Spiritu Dei viui; non in
tabulis lapideis, sed in tabulis cordis carnalibus. neq;
verò magnopere in his rebus confirmandis elaboran-
dum foret, nisi à Catholica fide quidam alieni, atque
ad omne opus bonum reprobis, sibi aliis que permultis
de quarundam obscuritate sententiarum, tenebras of-
funderent. Nempe ille ipse Apostolus, vnde superiora
prod

2. Cor. 3.

produximus, alio tamen loco dicit, Legem non esse
 positam iusto. verum quemadmodum enumeratis
 spiritus fructibus, dicit aduersus eos non esse legem,
 proinde neque aduersus illos qui hos fructus perce-
 perint, eo quod, videlicet, non tales sunt quos Lex dā-
 net, seu reos agat; cum scriptum sit, nihil damnationis
 esse iis qui sunt in Christo Iesu, qui non secundum
 carnem ambulant, sed secundum spiritum: ita prorsus
 idcirco iustis non esse lex posita dicitur, quod eius ter-
 ror, & illa quam operatur ira, iustos non concernat:
 Lex enim (inquit Apostolus) sed sine spiritu cogitata,
 iram operatur iis quibus est imposita, Nam vitis cor-
 ruptus animus, Lege accepta docente & terrente, sine
 adiuuante & sanante spiritu, peccandi libidine vehe-
 mentiùs inardescit: quantoque sub Lege euaserit pra-
 uitate sua deterior, tanto ab eadem grauiori damna-
 tionis tenetur obnoxius. At iusto Lex non est posita siue
 imposita tanquam iugum, vt adhuc sit sub Lege coer-
 cente, terrente, atque damnante, suoque reatu infelicē
 eius adhuc conscientiam implicante, euasit ex his vin-
 culis, atque ex hac seruitute iustus, impendentem sibi
 ex iustissima Legis cōminatione damnationem effu-
 git. Non ampliùs igitur à terrente & comminante Lege
 premitur, sed eam quasi pedibus illustrantem viam,
 iterque monstrantem, lubens atque alacris sequitur.
 neque enim opus habet, inquit Augustinus, terrente
 litera, quem delectet ipsa iustitia. Aptissimè proinde
 & circumspectissimè non dicit Apostolus, Iusti non ha-
 bent Legē, aut, Iusti sunt siue Lege; sed Iustis non est
 lex posita, seu imposita. hoc est, non tanquam inuitis,
 & ab illa auersis, ei que scelerata voluntate repugnan-
 tibus iniecta ad frenandum, cohibendum, atque ter-
 rendum; sed voluntariis eo liberaliter data, inquit Ber-
 nardus, quo suauiter inspirata. vnde & pulchrè Do-
 minus, Tollite, ait, iugum meum super vos. tanquam

1. Tim. 2.
 Galat. 5.

Aug. in Psal.

Lib. 19. cōtra
 Faustū cap. 3.

Epist. 11. ad
 Carthusienses

diceret: non impono vobis, sed vos tollite si vultis; alioqui non requiem, sed laborem inuenietis animabus vestris. Perspicuè verò sanctus Epiphanius in heresi Manichæorum, memoratum Scripturæ locum exposuit, scribens hoc modo: Quandoquidem igitur Lex iusto non est posita, iniquus ergo est iustus? Absit. Sed quoniam anticipauit iustus perficere ea quæ sunt Legis, non est Lex cōtra iustum, qui fecit Legē. verūm posita est contra eos qui deliquerunt, iudicās iniquos. Sic igitur & testamentum: iussit enim homicidas occidi; & adulteros, & iniquum Legum transgressorem lapidibus obrui. Sic Epiphanius, planissimè docens iustis non esse Legem positam; non quia Legem non impleāt, aut quia nihil ad eos pertineat Lex. Quomodo enim alioqui Propheta diceret, Legem pone mihi Domine viam iustificationum tuarum? Sed ob hoc ipsam potiùs, quia Legem opere perficiāt vltronei ac lubentes, præuenientelque Legis minas. Ambrosius verò, Sapiens, inquit, semper liber, semper honoratus, semper is qui præsit legibus; denique iusto non est Lex posita, sed iniusto. Iustus enim ipse sibi lex est, non habens necesse longiùs sibi arcessere formam virtutis, quam corde inclusam gerat, scriptum habēs opus Legis in tabulis cordis sui. Hęc Ambrosius. Est igitur iustis Lex Domini immaculata, cōuertens animas; testimonium Domini fidele, sapientiam præstās parulis. Sunt illis iustitiæ Domini rectæ, latificantes corda; præceptum Domini lucidum, illuminans oculos. Et iis quidē timor inest, sed timor Domini sanctus, permanens in seculum seculi. Alius enim timor est, qui ex eo suboritur quia peccaueris; alius quo timeas ne labaris: ibi est formido de supplicio, hīc sollicitudo de præmio. Colunt igitur illi & obseruant iudicia Domini vera, iustificata in semetipsa; desiderabilia super aurum, & lapidem pretiosum multum, & dulciora super

Epist. 7.

super mel & fauum. Etenim, inquit, seruus tuus custodit ea, in custodiendis illis retributio multa. Sed quemadmodum Augustinus in eo libro quem scripsit de Spiritu & litera, locum hunc ipsum tractatum atque explicatum reliquerit, operapretium est supradictis adiungere. Iusto, inquit, Lex non est posita, quæ tamen bona est, si quis ea legitimè vtatur. Hæc duo Apostolus, velut inter se contraria connectens, monet mouetque lectorem ad perscrutandam quæstionem atque soluedam. quomodo enim bona est Lex, si quis ea legitimè vtatur, si etiam quod sequitur verum est, sciens hoc quia iusto Lex non est posita? Nam quis legitimè vtitur Lege, nisi iustus? at ei nõ est Lex posita, sed iniusto. An & iniustus vt iustificetur, id est, vt iustus fiat, legitimè Lege vti debet, qua tanquam pædagogus perducatur ad gratiam, per quam solam, quod Lex iubet, possit implere? per ipsam quippe iustificatur gratis, id est, nullis suorum operum præcedentibus meritis. alioquin gratia iam non est gratia: quandoquidem ideo datur, non quia bona opera fecimus, sed vt ea facere valeamus: id est, non quia Legem impleuimus, sed vt Legem implere possimus. Ille enim dixit: Non veni soluere legem, sed implere; de quo dictum est: Vidimus gloriam eius, gloriam tanquam unigeniti à Patre, plenum gratiæ & veritatis. Hæc est gloria de qua dictum est: Omnes enim peccauerunt, & egent gloria Dei. Et hæc est gratia Dei de qua continuo dicit: Iustificati gratis per gratiam ipsius. Iniustus ergo legitimè Lege vtitur, vt iustus fiat: quod cum factus fuerit, ea iam non vtatur tanquã vehiculo, cum peruenerit; vel potius, vt supradicta similitudine Apostoli vtat, tanquã pædagogo, cum eruditus fuerit. Quomodo enim iusto Lex nõ est posita, si & iusto est necessaria, non qua iniustus ad iustificantem gratiam perducatur, sed qua legitimè iam iustus vtatur? An fortè, imò

Cap. 12.

Gal. 3.

Rom. 11.

Matth. 5.

Ioan. 1.

Rom. 3.

Legi duplex
vsius: alter tra-
denda custo-
diendaq; vir-
tutis: alter
expurgandoris
atque auertē-
dorum sceleris.
Iuxta priorem
vsum, Lex ius-
to quoque plu-
rimis prodest:
iuxta postero-
rem, Lex iusto
nõ est posita.

c s

verò

verò non fortè, sed certè, sic legitimè vratur Lege iam iustus, cum eam terrendis imponit iniustis? vt cum & in ipsis cœperit inolitæ concupiscentiæ morbus incè-
 tiuo prohibitionis, & cumulo præuaricationis augeri, confugiant per fidem ad iustificantem gratiam, & per donum spiritus suauitate iustitiæ delectati, pœnam li-
 teræ minantis euadant? Ita non erunt contraria, neque inter se duo ista pugnabunt, vt etiam iustus bona Lege legitimè vratur, & tamen iusto Lex posita non sit. Nò enim ex ea iustificatus est; sed ex Lege fidei, qua credidit nullo modo posse suæ infirmitati ad implenda ea quæ Lex factorum iuberet, nisi diuina gratia subueniri. Ideò dicit, Vbi est ergo gloriatio tua? Exclusa est. Per quam Legem? factorum? Non, sed per Legem fidei. Hactenus diuus Augustinus, Legis vsum solidissimè explicans. Quid verò Brentius? Quid (inquam) nisi absurda, atque inter se pugnantia? Dum enim iustum reddere conatur liberum, etiam interim iusto docet Legem impositam esse: contra tantam Apostolicæ doctrinæ lucem, erroris sui tenebras offundens. Omnibus enim (ait in Confessione sua) posita Lex est, & iustis & iniustis. de iniustitia nãque Dei aduersus omnes homines testimonium ferens, iuxta id quod scriptum est: Maledictus omnis qui non permanferit in omnibus quæ scripta sunt in libro Legis vt faciat ea. Cuius ergo rei gratia, Brenti, tam seuerè? Nimirum (ait) quoniam & in iustis, vel caro concupiscit aduersus spiritum. At hoc (inquam) patiuntur inuiti, neque operantur illud, quemadmodum ait Apostolus, sed quod in eorum carne habitat peccatum: plena enim peccatorum per baptisma remissio est, at non plena sanatio totius infirmitatis. Nec crimina regenerationis lauacro raduntur, sed eluuntur, abolentur, auferuntur. An ergo Legis sunt transgressores per hosce leues motus, quibus minimè consentiunt? an iustitia vacui sunt,

Rom. 3.

Rom. 7.

Vide Aug. li-
 bro 14. de Tri-
 nit. c. 17. &
 li. 2. de peccat.
 meritis & re-
 miss. cap. 27.

Sunt, qui veraciter iusti vocantur? & quomodo in iis non iam peccatum, sed iustitia regnat? quomodo per Spiritum Christi, iustitia Legis impletur in nobis? Quiserit tandem, qui in spiritu seminet, ut metat de spiritu vitam æternam? quomodo alia tam multa vera sunt, quæ suprà commemorauimus? Quæ postremò libertas erit homini Christiano, in tanta peccato seruiendi necessitate? Nempe (ait) quia etsi in perpetuo peccato sumus, perpetuam donat ille remissionem: etsi iniusti & serui peccati, nos ille iustos deputat, habetque liberorum loco. Hæc igitur, iuxta prodigiosam illam hæresim, commentitia, falsa, absurda, planeque impossibilis, & omnino nulla nostra libertas est.

CAPVT IX.

Que sit ea Lex quam Iacobus Legem libertatis appellauit.

TESTIS porrò est Augustinus, propter eorum sententiam, qui fidem, neglectis operibus, ad salutem sufficere prædicarent, Epistolas Petri, Ioannis, Iacobi, Iudæ fuisse conscriptas; easque contra perniciosam adedò opinionem, maximè intentionem dirigere; ut vehementer adstruât, fidem sine operibus nihil prodesse: sicut etiam ipse Paulus non quamlibet fidem, qua in Deum creditur, sed eam salubrem, planeque Euangelicam definiuit, cuius opera ex dilectione procedunt. Et fides, inquit, quæ per dilectionem operatur. vnde illam fidem quæ sufficere ad salutem quibusdã videtur, ita prodesse nihil asseuerat: ut dicat, Si habeam omnem fidem, ita ut montes transferam, charitatem autem non habeam, nihil sum. Idcirco in secunda Epistola Petrus, cum ad vitæ & morum sanctitatem hortaretur, mundumque istum transiturum pronüciaret, cælos verò nouos, & terram nouam exspectari,

Cap. 14. lib. de
fide & operibus.

Gal. 5.

2. Pet. 3.